

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) št. 911/2010 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 22. septembra 2010

o evropskem programu za spremljanje Zemlje (GMES) in njegovih začetnih operativnih dejavnosti (2011–2013)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 189 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet se je na srečanju 15. in 16. junija 2001 v Göteborgu dogovoril o strategiji trajnostnega razvoja za vzajemno krepitev gospodarskih, socialnih in okoljskih politik ter lizbonskemu procesu dodal okoljsko razsežnost.

(2) V Resoluciji z dne 21. maja 2007 o evropski vesoljski politiki ⁽³⁾, sprejeti na četrtem skupnem in soodločujočem srečanju Sveta Evropske unije in Sveta Evropske vesoljske agencije na ministrski ravni, ustanovljenega v skladu s členom 8(1) Okvirnega sporazuma med Evropsko skupnostjo in Evropsko vesoljsko agencijo ⁽⁴⁾

(v nadaljevanju: Svet za vesolje), je Svet poudaril, da se zaveda sedanjih in možnih prispevkov vesoljskih dejavnosti lizbonski strategiji za rast in delovna mesta z zagotavljanjem tehnologij in storitev, potrebnih za nastajajočo evropsko družbo znanja, in prispevanjem k evropski koheziji, ter izpostavil, da vesolje predstavlja pomemben del evropske strategije trajnostnega razvoja.

(3) Resolucija „Nadaljnji razvoj evropske vesoljske politike“ ⁽⁵⁾ z dne 26. septembra 2008, sprejeta na petem skupnem in soodločujočem srečanju Sveta za vesolje, je opozorila na potrebo po razvoju ustreznih instrumentov in načrtov financiranja EU ob upoštevanju posebnosti vesoljskega sektorja, potrebo po povečanju konkurenčnosti tega sektorja in vesoljske industrije ter po uravnoteženi industrijski strukturi; da se poleg tega v korist Unije in njenih državljanov dovoli tudi ustrezna dolgoročna vlaganja Unije v raziskave v zvezi z vesoljem in v delovanje trajnostnih aplikacij na osnovi vesoljskih tehnologij, zlasti s preučitvijo vseh posledic politik povezanih z vesoljem v okviru naslednje finančne perspektive.

(4) Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. novembra 2008 o evropski vesoljski politiki: trezen premislek o vesolju ⁽⁶⁾ je opozorila, da je za evropsko vesoljsko politiko treba najti ustrezne instrumente in sheme financiranja EU, da bi dopolnili sredstva iz Sedmega okvirnega programa Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitevne dejavnosti (2007-2013) (v nadaljevanju: sedmi okvirni program), s čimer bi različnim gospodarskim akterjem omogočili srednje- in dolgoročno načrtovanje njihovih dejavnosti ter je poleg tega poudarila, da bi bilo treba v naslednjem finančnem okviru upoštevati ustrezne instrumente in sheme financiranja EU, da bi v korist Unije in njenih državljanov zagotovili dolgoročne naložbe Unije v raziskave v zvezi z vesoljem in v delovanje trajnostnih aplikacij na osnovi vesoljskih tehnologij.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 20. januarja 2010 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 16. junija 2010 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 13. septembra 2010.

⁽³⁾ UL C 136, 20.6.2007, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 261, 6.8.2004, str. 64.

⁽⁵⁾ UL C 268, 23.10.2008, str. 1.

⁽⁶⁾ UL C 16 E, 22.1.2010, str. 57.

- (5) Globalno spremljanje okolja in varnosti (GMES) je bila pobuda za spremljanje Zemlje, ki jo je vodila Unija v partnerstvu z državami članicami in Evropsko vesoljsko agencijo (v nadaljevanju: ESA). Njen primarni cilj je pod nadzorom Unije zagotavljati informacijske storitve, ki omogočajo dostop do natančnih podatkov in informacij na področju okolja in varnosti ter so prilagojene potrebam uporabnikov. S tem bi GMES moral spodbuditi boljše izrabo industrijskega potenciala politik inovacij, raziskav in tehnološkega razvoja na področju opazovanja Zemlje. GMES bi moral biti med drugim ključno sredstvo podpore biotski raznovrstnosti, upravljanju ekosistemov ter prilagajanju podnebnim spremembam in ublažitvi posledic teh sprememb.
- (6) Za trajnostno uresničitev cilja GMES je treba uskladiti dejavnosti različnih partnerjev GMES ter razviti, vzpostaviti in upravljati storitve in naprave za opazovanje v skladu s potrebami uporabnikov, brez poseganja v ustrezne nacionalne in evropske varnostne omejitve.
- (7) S tem v zvezi bi moral Komisiji pri zagotavljanju usklajevanja prispevkov Unije, držav članic in medvladnih agencij za GMES pomagati odbor, da se kar najbolj izkoristi obstoječe zmogljivosti ter opozori na pomanjkljivosti, ki jih je treba obravnavati na ravni Unije. Odbor bi Komisiji moral pomagati tudi pri spremljanju skladnega izvajanja GMES. Spremljati bi moral razvoj politik in omogočati izmenjavo dobre prakse v GMES.
- (8) Komisija bi morala biti odgovorna za izvajanje varnostne politike GMES, pomagati pa bi ji moral odbor. V ta namen bi bilo treba oblikovati posebno sestavo tega odbora (v nadaljevanju: varnostni odbor).
- (9) GMES bi moral biti uporabniško usmerjen, zato potrebuje stalno in učinkovito udeležbo uporabnikov, zlasti glede opredelitve in potrjevanja storitvenih zahtev. Da bi GMES imel večjo vrednost za uporabnike, bi bilo treba njihovo sodelovanje aktivno podpirati preko rednih posvetovanj s končnimi uporabniki iz javnega in zasebnega sektorja. Ustanoviti bi bilo treba tudi posebno telo (v nadaljevanju: forum uporabnikov) za lažjo opredelitev zahtev uporabnikov, potrjevanje skladnosti storitev in usklajevanje GMES z njegovimi uporabniki iz javnega sektorja.
- (10) Za namen vzpostavitve okvira, ki bi zagotavljal popoln in odprt dostop do informacij, ki jih proizvajajo storitve GMES, in do podatkov, ki jih zbira infrastruktura GMES, ob zagotavljanju potrebne zaščite teh informacij in podatkov, bi bilo treba Komisijo pooblastiti, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) sprejme delegirane akte v zvezi s pogoji registracije in izdaje dovoljenj za uporabnike GMES ter merili za omejitev dostopa do podatkov in informacij GMES, ob upoštevanju podatkovnih in informacijskih politik ponudnikov podatkov, ki so potrebni za GMES, in brez poseganja v nacionalna pravila in postopke, ki se uporabljajo za infrastrukturo in situ in v vesolju, ki je pod nacionalnim nadzorom. Zlasti je pomembno, da Komisija pri svojem pripravljalnem delu opravi ustrezna posvetovanja, vključno na ravni strokovnjakov.
- (11) Da bi zagotovili enotne pogoje za izvajanje te uredbe in delegiranih aktov, sprejetih na podlagi te uredbe, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za sprejetje, na podlagi pogojev in meril, določenih v delegiranih aktih, posebnih ukrepov za omejitev dostopa do informacij, ki jih proizvajajo storitve GMES, in do podatkov, ki jih zbira namenska infrastruktura GMES, vključno s posameznimi ukrepi, ki upoštevajo občutljivost zadevnih informacij in podatkov. Na Komisijo bi bilo treba prenesti tudi izvedbena pooblastila za usklajevanje prostovoljnih prispevkov držav članic in morebitnih sinergij z ustreznimi nacionalnimi in mednarodnimi pobudami ter pobudami Unije, za določitev največjega deleža sofinanciranja pri donacijah, za sprejetje ukrepov glede tehničnih zahtev za zagotavljanje nadzora in celovitosti sistema v namenskem programu vesoljske komponente GMES in za nadzor dostopa do in upravljanja tehnologij, ki zagotavljajo varnost namenskega programa vesoljske komponente GMES, ter za sprejetje letnega delovnega programa GMES.
- V skladu s členom 291 PDEU se pravila in splošna načela, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije, vnaprej določijo z uredbo, sprejeto v skladu z rednim zakonodajnim postopkom. Do sprejetja navedene nove uredbe se še naprej uporablja Sklep Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil⁽¹⁾, razen regulativnega postopka s pregledom, ki se ne uporablja.
- (12) Ker GMES temelji na partnerstvu med Unijo, ESA in državami članicami, bi si morala Komisija prizadevati za nadaljevanje nedavno začetega dialoga z ESA in državami članicami, ki imajo v lasti ustrezna vesoljska sredstva.
- (13) Storitve GMES so potrebne, da se pospeši stalna uporaba informacijskih virov v zasebnem sektorju za spodbujanje inovativnosti, s čimer se ustvari dodana vrednost s strani ponudnikov storitev, med katerimi je veliko malih in srednje velikih podjetij (MSP).

⁽¹⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

- (14) GMES obsega tako razvojne kot operativne dejavnosti. Glede operativnih dejavnosti je Svet za vesolje v svojih tretjih smernicah, sprejetih na seji dne 28. novembra 2005, podprl izvajanje GMES v fazah na podlagi jasno opredeljenih prednostnih nalog, najprej z razvojem treh storitev hitrega odziva na področju ukrepanja v kriznih razmer, spremljanja kopnega in pomorskih storitev.
- (15) Prve operativne storitve na področju ukrepanja v kriznih razmerah in spremljanja kopnega so bile financirane kot pripravljalni ukrepi v skladu s členom 49(6)(b) Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti ⁽¹⁾ (v nadaljevanju: Finančna uredba).
- (16) Poleg razvojnih dejavnosti, financiranih iz tematskega področja za vesolje v skladu s sedmim okvirnim programom, so potrebni ukrepi Unije v obdobju 2011–2013 za zagotovitev neprekinjene povezanosti s pripravljalnimi ukrepi in vzpostavitev trajnejših operativnih storitev na področjih z zadostno tehnično zrelostjo in dokazanimi možnostmi za razvoj prodajnih storitev.
- (17) V sporočilu z dne 12. novembra 2008 z naslovom „Globalno spremljanje okolja in varnosti (GMES): skrbimo za varnejši planet“ je Komisija opisala svoj pristop k upravljanju in financiranju GMES ter navedla, da namerava prenesti odgovornost za tehnično izvedbo GMES na specializirane subjekte, vključno z ESA za vesoljsko komponento GMES, in sicer zaradi njene strokovnosti in edinstvenega položaja.
- (18) Komisija bi morala zaupati usklajevanje tehničnega izvajanja storitev GMES, kjer je to primerno, pristojnim organom Unije ali medvladnim organizacijam, kot sta Evropska agencija za okolje in Evropski center za vremenske napovedi srednjega dometa.
- (19) Operativne storitve na področju kriznega upravljanja in humanitarnih odzivov so potrebne za usklajevanje obstoječe zmogljivosti Unije in njenih držav članic za izboljšanje pripravljenosti, ukrepanja in vzpostavitve normalnega stanja po naravnih nesrečah in nesrečah, ki jih povzroči človek, ki imajo pogosto tudi škodljive posledice za okolje. Ker bi lahko podnebne spremembe povečale število kriznih razmer, bo imel GMES bistveno vlogo pri podpori ukrepom za prilagajanje podnebnim spremembam. Storitve GMES bi zato morale dajati geoprostorske informacije v podporo kriznim in humanitarnim odzivom.
- (20) Storitve za spremljanje kopnega so pomembne za spremljanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter podporo ukrepom ublažitve posledic in prilagajanja podnebnim spremembam ter upravljanje s širokim področjem virov in politik, večina katerih je povezana z naravnim okoljem: s tlemi, vodo, kmetijstvom, gozdovi, energijo in javno preskrbo, urbanimi območji, rekreacijskimi objekti, infrastrukturo in prevozom. Operativne storitve za spremljanje kopnega so potrebne tako na ravni Unije kot na globalni ravni in se razvijejo v sodelovanju z državami članicami, tretjimi državami v Evropi in partnerji zunaj Evrope ter Združenimi narodi.
- (21) Storitve GMES na področju morskega okolja so pomembne za podporo celoviti evropski zmogljivosti za oceansko napovedovanje in spremljanje ter za bodočo pripravo ključnih podnebnih spremenljivk (ECV). So bistven element spremljanja podnebnih sprememb, spremljanja morskega okolja in podpore prometni politiki.
- (22) Storitve spremljanja ozračja so pomembne za spremljanje kakovosti zraka, atmosferske kemije in sestave. So tudi bistven element spremljanja podnebnih sprememb in bodočo pripravo ECV. Treba je redno pridobivati podatke o stanju ozračja na regionalni in globalni ravni.
- (23) Varnostne storitve so pomemben del pobude GMES. Evropi bo koristila uporaba virov in situ in iz vesolja pri podpori izvajanju storitev, ki so odgovor na izzive, s katerimi se Evropa srečuje na področju varnosti, zlasti kontrole meja, pomorskega nadzora in podpore zunanjim ukrepom Unije.
- (24) Spremljanje podnebnih sprememb bi moralo omogočiti prilagajanje nanje in ublažitev njihovih posledic. Zlasti bi moralo pripomoči k pripravi ECV, podnebnih analiz in napovedi na takšni ravni, da bodo uporabne za prilagajanje in ublažitev, ter zagotavljanju ustreznih storitev.
- (25) Opravljanje operativnih storitev financiranih s to uredbo je odvisno od dostopa do podatkov, ki so zbrani z uporabo vesoljske infrastrukture ter naprav v zraku, na morju in na zemeljskih tleh (v nadaljevanju: infrastruktura in situ) ter od raziskovalnih programov. Ob polnem spoštovanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti bi bilo treba zagotoviti dostop do zahtevanih podatkov, po potrebi pa se lahko podpre zbiranje podatkov in situ v dopolnitev obstoječih dejavnosti Unije in nacionalnih dejavnosti. Pripadajoča infrastruktura in situ in vesoljska infrastruktura za opazovanje morata biti stalno na razpolago, vključno z vesoljsko infrastrukturo, razvito posebej za GMES v okviru programa vesoljske komponente GMES ESA (v nadaljevanju: Sentineli). Prvi Sentineli bi morali preiti v začetno operativno fazo leta 2012.

⁽¹⁾ UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

- (26) Komisija bi morala zagotoviti dopolnjevanje raziskovalnih in razvojnih dejavnosti GMES iz sedmega okvirnega programa, prispevka Unije k začetnim operativnim dejavnostim GMES, z dejavnostmi partnerjev GMES in že obstoječimi strukturami, kot so evropski podatkovni centri.
- (27) Izvajanje začetnih operativnih dejavnosti GMES bi moralo biti v skladu z drugimi ustreznimi politikami, instrumenti in ukrepi Unije, zlasti z okoljsko in varnostno politiko, politiko konkurenčnosti in inovativnosti, kohezijsko politiko, raziskovalnimi, prometnimi in konkurenčnimi politikami ter politiko mednarodnega sodelovanja, evropskim programom Globalnih navigacijskih satelitskih sistemov (GNSS) in varstvom osebnih podatkov. Podatki GMES bi morali ohraniti skladnost s prostorskimi referenčnimi podatki držav članic in podpirati razvoj infrastrukture za prostorske informacije v Uniji, določene z Direktivo 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE)⁽¹⁾. GMES bi moral tudi dopolniti področje skupnega okoljskega informacijskega sistema (SEIS) in dejavnosti Unije za ukrepanje v kriznih razmerah.
- (28) GMES in njegove začetne operativne dejavnosti bi bilo treba obravnavati kot evropski prispevek h gradnji Globalnega sistema sistemov za opazovanje Zemlje (GEOSS), razvitega v okviru Skupine za opazovanje Zemlje (GEO).
- (29) Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru ter okvirni sporazumi z državami kandidatkami in možnimi državami kandidatkami določajo sodelovanje teh držav v programih Unije. Sodelovanje drugih tretjih držav in mednarodnih organizacij bi bilo treba omogočiti s sklenitvijo ustreznih mednarodnih sporazumov v ta namen.
- (30) Ta uredba za celotno trajanje začetnih operativnih dejavnosti GMES določa finančna sredstva v višini 107 milijonov EUR, ki pomenijo prednostni referenčni okvir za proračunski organ med letnim proračunskim obdobjem v smislu točke 37 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 17. maja 2006 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini in dobrem finančnem poslovanju⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: Medinstitucionalni sporazum). Poleg teh finančnih sredstev je za raziskovalne ukrepe, ki spremljajo začetne operativne dejavnosti GMES, ki bi jih bilo treba upravljati v skladu z veljavnimi pravili in postopki odločanja v sedmem okvirnem programu za raziskave, predvidenih dodatnih 209 milijonov EUR iz tematskega področja za vesolje sedmega okvirnega programa. Ta dva vira sredstev bi bilo treba upravljati na usklajen način, da bi zagotovili enakomeren napredek pri izvajanju GMES.
- (31) Ta finančna sredstva so v skladu z zgornjo mejo podrazdelka 1a večletnega finančnega okvira (v nadaljevanju: VFO) 2007–2013, vendar je razlika, ki ostaja v podrazdelku 1a za obdobje 2011–2013, zelo majhna. Poudariti bi bilo treba, da bo letni znesek določen med letnim proračunskim postopkom v skladu s točko 37 Medinstitucionalnega sporazuma.
- (32) Po možnosti bi bilo treba sredstva dodatno povečati, da bi lahko že v sedanjem VFO dodelili odobrena sredstva za prevzem obveznosti za vesoljsko komponento. Pri tem gre konkretno za delovanje serije A satelitov Sentinel, lansiranje serije B ter naročilo bistvenih sestavnih delov za serijo C.
- (33) V ta namen bi morala Komisija med vmesnim pregledom sedanjega VFO in do konca leta 2010 preučiti možnost za dodatno financiranje GMES znotraj celotnega proračuna Unije med VFO 2007–2013.
- (34) Dodelitev kakršnih koli dodatnih sredstev tej uredbi poleg že dodeljenih 107 milijonov EUR bi bilo treba obravnavati v okviru razprav o prihodnosti evropske vesoljske politike, zlasti o naročilih in upravljanju.
- (35) Komisija bi morala v prvi polovici leta 2011 predložiti tudi dolgoročno finančno strategijo za prihodnji VFO, brez poseganja v rezultate pogajanj o VFO 2014–2020.
- (36) Komisija bi morala pri njenem finančnem načrtovanju zagotoviti ohranitev kontinuitete podatkov v obdobju začetnih operativnih dejavnosti GMES (2011–2013) in po njem ter neprekinjeno uporabo storitev in uporabo storitev brez omejitev.
- (37) V skladu s Finančno uredbo bi morale biti države članice, tretje države in mednarodne organizacije proste, da k programom prispevajo na podlagi ustreznih sporazumov.
- (38) Informacije GMES bi morale biti v celoti prosto dostopne, brez poseganja v ustrezne varnostne omejitve ali podatkovne politike držav članic in drugih organizacij, ki prispevajo podatke in informacije v GMES. To je nujno za spodbujanje uporabe in izmenjave informacij in podatkov o opazovanju Zemlje, v skladu z načeli SEIS, INSPIRE in GEOSS. Pri popolnem in odprtem dostopu do podatkov bi bilo treba upoštevati tudi obstoječe komercialno zagotavljanje podatkov in spodbujati krepitev trgov za opazovanje Zemlje v Evropi, zlasti prodajnih sektorjev, da bi povečali rast in zaposlovanje.

⁽¹⁾ UL L 108, 25.4.2007, str. 1.

⁽²⁾ UL C 139, 14.6.2006, str. 1.

- (39) V skladu s sporočilom z dne 28. oktobra 2009 z naslovom „Globalno spremljanje okolja in varnosti (GMES): izzivi in naslednji koraki za vesoljsko komponento“ bi morala obstajati politika popolnega in odprtega dostopa do podatkov za Sentinele s pomočjo sistema brezplačnega izdajanja licenc in spletnega dostopa ob upoštevanju varnostnih zadržkov. Namen takšnega pristopa je optimalno koriščenje podatkov Sentinelov s spodbujanjem najširše možne uporabe ter pospeševanje prehajanja informacij, pridobljenih z opazovanjem Zemlje, h končnim uporabnikom.
- (40) Da bi omogočili prilagoditve, bi bilo treba ukrepe, ki jih financira ta uredba, spremljati in vrednotiti.
- (41) Treba bi bilo sprejeti tudi ustrezne ukrepe za preprečevanje nepravilnosti in goljufij ter ustrezne ukrepe za izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno uporabljenih sredstev v skladu z uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti⁽¹⁾ in (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi⁽²⁾ ter Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF)⁽³⁾.
- (42) Ker cilja te uredbe, in sicer določitve programa GMES in njegovih začetnih operativnih dejavnosti, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, ker bodo začetne operativne dejavnosti GMES obsegale tudi vseevropske zmogljivosti in bodo odvisne od usklajenega izvajanja storitev v državah članicah, ki jih je treba usklajevati na ravni Unije, in ker se ta cilj zaradi obsega ukrepa lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja, zlasti glede vloge Komisije kot koordinatorja nacionalnih dejavnosti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Vsebina

Ta uredba vzpostavlja evropski program za spremljanje Zemlje imenovan GMES in pravila za izvajanje njegovih začetnih operativnih dejavnosti v obdobju 2011–2013.

⁽¹⁾ UL L 312, 23.12.1995, str. 1.

⁽²⁾ UL L 292, 15.11.1996, str. 2.

⁽³⁾ UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

Člen 2

Področje uporabe GMES

1. Program GMES nadgrajuje raziskovalne dejavnosti iz Sklepa št. 1982/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013)⁽⁴⁾ in program vesoljske komponente GMES ESA.

2. Program GMES obsega naslednje:

(a) storitveno komponento, ki zagotavlja dostop do informacij v podporo naslednjim področjem:

- spremljanje ozračja,
- spremljanje podnebnih sprememb v podporo politikam za prilagajanje nanje in ublažitev njihovih posledic,
- upravljanje v kriznih razmerah,
- spremljanje kopnega,
- spremljanje morskega okolja,
- varnost;

(b) vesoljsko komponento za zagotavljanje trajnostnih opazovanj v vesolju na storitvenih področjih iz točke (a);

(c) komponento in situ za zagotavljanje opazovanj preko naprav v zraku, na morju in na zemeljskih tleh na storitvenih področjih iz točke (a).

Člen 3

Začetne operativne dejavnosti GMES (2011–2013)

1. Začetne operativne dejavnosti GMES zajemajo obdobje 2011–2013 in lahko obsegajo operativne ukrepe na naslednjih področjih:

1. storitvena področja iz člena 2(2)(a);
2. ukrepi za podporo uporabe storitev s strani uporabnikov;
3. dostop do podatkov;
4. podpora zbiranju podatkov in situ;
5. vesoljska komponenta GMES.

2. Cilji operativnih ukrepov iz odstavka 1 so določeni v Prilogi.

⁽⁴⁾ UL L 412, 30.12.2006, str. 1.

Člen 4

Organizacijska ureditev

1. Komisija zagotovi usklajevanje programa GMES z dejavnostmi na nacionalni in mednarodni ravni ter na ravni Unije, zlasti GEOSS. Izvajanje in delovanje GMES temelji na partnerstvih med Unijo in državami članicami v skladu z njihovimi pravili in postopki. Prostovoljni prispevki držav članic in morebitne sinergije z ustreznimi nacionalnimi in mednarodnimi pobudami ter pobudami Unije se usklajujejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 16(5).

2. Komisija upravlja sredstva, dodeljena dejavnostim iz te uredbe, v skladu s Finančno uredbo in z upravljalnim postopkom iz člena 16(4). Zagotovi tudi povezljivost in skladnost programa GMES z drugimi ustreznimi politikami, instrumenti in ukrepi Unije, zlasti na področju okolja, varnosti, konkurenčnosti in inovativnosti, kohezije, raziskav (zlasti dejavnosti sedmega okvirnega programa v povezavi z GMES, brez poseganja v Sklep št. 1982/2006/ES), prometa in konkurence, mednarodnega sodelovanja, evropskih programov Globalnih navigacijskih satelitskih sistemov (GNSS), varstva osebnih podatkov in obstoječih pravic intelektualne lastnine, Direktive 2007/2/ES, skupnih okoljskih informacijskih sistemov (SEIS) in dejavnosti Unije za ukrepanje v kriznih razmerah.

3. Ker je GMES uporabniško usmerjen program, Komisija zagotovi, da storitve odgovarjajo potrebam uporabnikov. V ta namen določi pregleden mehanizem za redno sodelovanje uporabnikov in posvetovanje z njimi, prek katerega bi lahko zaznali zahteve uporabnikov na ravni Unije in nacionalni ravni. Komisija zagotovi usklajenost z ustreznimi uporabniki iz javnega sektorja v državah članicah, tretjih državah in mednarodnih organizacijah. Zahteve glede podatkov storitev določi Komisija neodvisno, po posvetovanju s forumom uporabnikov.

4. Tehnično usklajevanje in izvajanje vesoljske komponente GMES se po potrebi prenese na ESA ob podpori Evropske organizacije za uporabo meteoroloških satelitov (EUMETSAT).

5. Kjer je to primerno Komisija zaupa usklajevanje tehničnega izvajanja storitev GMES pristojnim organom Unije ali medvladnim organizacijam.

Člen 5

Zagotavljanje storitev

1. Komisija sprejme ustrezne ukrepe, s katerimi zagotovi učinkovito konkurenco pri zagotavljanju storitev GMES in

spodbuja udeležbo MSP. Komisija olajša uporabo storitev GMES za razvoj prodajnega sektorja.

2. Zagotavljanje storitev GMES je, kjer je to primerno, decentralizirano, da bi na evropski ravni povezali obstoječe zbirke podatkov in zmogljivosti v vesolju ter in situ in referenčne zbirke in zmogljivosti držav članic, da bi se tako izognili podvajanju. Novih podatkov, ki podvajajo obstoječe vire, se ne pridobiva, razen če uporaba obstoječih ali nadgradljivih sklopov podatkov ni tehnično izvedljiva ali stroškovno učinkovita.

3. Komisija lahko ob upoštevanju mnenja foruma uporabnikov opredeli ali potrdi ustrezne postopke za potrjevanje pridobivanja podatkov v okviru programa GMES. Ti postopki so pregledni, preverljivi in se jih da revidirati, da bi uporabniku zagotovili avtentičnost, sledljivost in celovitost podatkov. Komisija pri svojih pogodbenih dogovorih z upravljavci storitev GMES zagotovi izvajanje teh postopkov.

4. Komisija vsako leto poroča o rezultatih pri izvajanju tega člena.

Člen 6

Oblike financiranja Unije

1. Financiranje Unije ima lahko naslednje pravne oblike:

(a) sporazumi o prenosu;

(b) donacije;

(c) pogodbe o javnih naročilih.

2. S financiranjem Unije se zagotovi pristna konkurenca, preglednost in enakopravna obravnava. Kadar je to utemeljeno, imajo lahko donacije Unije posebne oblike, vključno z obliko okvirnih sporazumov o partnerstvu, ali obliko sofinanciranja dejavnosti ali donacij za ukrepe. Za donacije za poslovanje organom, ki si prizadevajo za doseganje ciljev v splošnem evropskem interesu, določbe Finančne uredbe o postopnem zmanjševanju ne veljajo. Največji delež sofinanciranja pri donacijah je določen v skladu z upravljalnim postopkom iz člena 16(4).

3. Komisija poroča o dodelitvi sredstev Unije vsaki od dejavnosti, določenih v členu 3(1), o postopku ocenjevanja in o rezultatih razpisov za naročila ter pogodb, sklenjenih na podlagi tega člena, po oddaji javnih naročil.

Člen 7

Sodelovanje tretjih držav

Pri operativnih ukrepih iz člena 3 lahko sodelujejo naslednje države:

1. države Evropskega združenja za prosto trgovino (Efta), ki so pogodbenice Sporazuma EGP, v skladu s pogoji iz Sporazuma EGP;
2. države kandidatke in možne kandidatke, ki so vključene v stabilizacijski in pridružitveni proces v skladu z okvirnimi sporazumi, ali protokolom k sporazumu o pridružitvi, o splošnih načelih sodelovanja teh držav v programih Unije, sklenjenimi s temi državami;
3. Švicarska konfederacija, ostale tretje države razen tistih iz točk (1) in (2) ter mednarodne organizacije v skladu s sporazumi, ki jih Unija sklene s takimi tretjimi državami ali mednarodnimi organizacijami na podlagi člena 218 PDEU, ki določa pogoje in podrobna pravila za njihovo sodelovanje.

Člen 8

Financiranje

1. Finančna sredstva za operativne ukrepe iz člena 3(1) znašajo 107 milijonov EUR.
2. Sredstva odobri proračunski organ vsako leto v mejah, določenih v VFO.
3. Dodatno financiranje za program GMES lahko zagotovijo tudi tretje države ali mednarodne organizacije.

Dodatno financiranje iz prvega pododstavka se obravnava kot namenski prejemki v skladu s členom 18 Finančne uredbe.

Člen 9

Politika glede podatkov in informacij GMES

1. Cilji politike glede podatkov in informacij za ukrepe, ki so financirani s programom GMES, so naslednji:
 - (a) spodbujanje uporabe in izmenjave podatkov in informacij GMES;
 - (b) popoln in prost dostop do informacij, ki jih omogočajo storitve GMES, in podatkov, zbranih na podlagi

infrastrukture GMES, ob upoštevanju ustreznih mednarodnih sporazumov, varnostnih omejitev in pogojev za izdajo dovoljenj, vključno z registracijo in sprejemanjem dovoljenj uporabnikov;

- (c) okrepitev trgov za opazovanje Zemlje v Evropi in zlasti prodajnega sektorja, da se omogočijo rast in nova delovna mesta;
- (d) zagotavljanje trajnosti in neprekinjenosti dostopa do podatkov in informacij GMES;
- (e) podpora evropskim raziskovalnim, tehnološkim in inovacijskim skupnostim.

2. Za namen oblikovanja okvira za zagotovitev izpolnitve cilja politike glede informacij in podatkov GMES iz točke (b) odstavka 1 ob zagotavljanju potrebne zaščite informacij, ki jih proizvajajo storitve GMES, in podatkov, ki jih zbira namenska infrastruktura GMES, lahko Komisija z delegiranimi akti v skladu s členom 10 ter ob upoštevanju pogojev, določenih v členih 11 in 12, sprejme naslednje ukrepe, upoštevajoč politike glede podatkov in informacij ponudnikov podatkov, ki so potrebni za GMES, ter brez poseganja v nacionalna pravila in postopke v zvezi in infrastrukturo in situ in v vesolju, ki je pod nacionalnim nadzorom:

- (a) ukrepe, ki določajo pogoje registracije in izdaje dovoljenj za uporabnike GMES;
- (b) ukrepe, ki opredeljujejo merila za omejitev dostopa do informacij, ki jih proizvajajo storitve GMES, in do podatkov, ki jih zbira namenska infrastruktura GMES.

Člen 10

Izvajanje pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 9(2) se prenese na Komisijo do 31. decembra 2013.
2. Takoj ko Komisija sprejme delegirani akt, o tem istočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
3. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v členih 11 in 12.

Člen 11

Preklic pooblastila

1. Pooblastilo iz člena 9(2) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet.

2. Institucija, ki je začela notranji postopek o morebitnem preklicu pooblastila, si prizadeva o tem obvestiti drugo institucijo in Komisijo v razumnem roku pred sprejetjem končne odločitve ter pri tem navede pooblastila, ki bi se lahko preklicala, in možne razloge za preklic.

3. Z odločitvijo o preklicu prenehajo veljati pooblastila, navedena v tej odločitvi. Odločitev začne veljati nemudoma ali na dan, ki je v njej določen. Odločitev ne vpliva na veljavnost delegiranih aktov, ki so že v veljavi. Objavi se v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 12

Nasprotovanje delegiranim aktom

1. Evropski parlament ali Svet lahko nasprotuje delegiranemu aktu v dveh mesecih od datuma uradnega obvestila.

Na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta se navedeni rok podaljša za dva meseca.

2. Če do izteka navedenega roka niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje delegiranemu aktu, se akt objavi v *Uradnem listu Evropske unije* in začne veljati na dan, ki je v njem določen.

Delegirani akt se lahko objavi v *Uradnem listu Evropske unije* in začne veljati pred iztekom navedenega roka, če sta Evropski parlament in Svet obvestila Komisijo o nameri, da delegiranemu aktu ne bosta nasprotovala.

3. Če Evropski parlament ali Svet nasprotuje delegiranemu aktu, akt ne začne veljati. Institucija, ki nasprotuje, navede razloge za nasprotovanje delegiranemu aktu.

Člen 13

Izvedbeni ukrepi o podatkovni in informacijski politiki ter o upravljanju varnosti komponent in informacij GMES

1. Na podlagi meril iz točke (b) člena 9(2) Komisija v skladu z regulativnim postopkom iz člena 16(3) sprejme posebne ukrepe za omejitev dostopa do informacij, ki jih proizvajajo

storitve GMES, in do podatkov, ki jih zbira namenska infrastruktura GMES.

2. Komisija zagotovi splošno usklajevanje v zvezi z varnostjo komponent in storitev GMES, ob upoštevanju potrebe po nadzoru in integraciji varnostnih zahtev vseh elementov programa, brez poseganja v nacionalna pravila in postopke v zvezi in infrastrukturo in situ in v vesolju, ki je pod nacionalnim nadzorom. Komisija zlasti sprejme ukrepe v skladu z regulativnim postopkom iz člena 16(3) glede tehničnih zahtev za zagotavljanje nadzora in celovitosti sistema v namenskem programu vesoljske komponente GMES, ter za nadzor dostopa in upravljanje tehnologij, ki zagotavljajo varnost namenskega programa vesoljske komponente GMES.

Člen 14

Spremljanje in vrednotenje

1. Komisija nadzoruje in vrednoti izvajanje operativnih ukrepov iz člena 3(1).

2. Komisija Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij predloži poročilo o vmesnem vrednotenju do 31. decembra 2012 in poročilo o naknadnem vrednotenju do 31. decembra 2015.

Člen 15

Izvedbeni ukrepi

1. Komisija sprejme letni program dela na podlagi člena 110 Finančne uredbe in členov 90 in 166 Uredbe Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002 z dne 23. decembra 2002 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti⁽¹⁾ in v skladu z upravljalnim postopkom iz člena 16(4) te uredbe.

2. Z dodeljenimi finančnimi sredstvi za program GMES se lahko krijejo tudi izdatki, ki se nanašajo na dejavnosti priprave, spremljanja, nadzora, revizije in vrednotenja, neposredno potrebnih za upravljanje programa GMES in doseg njegovih ciljev, zlasti študij, sestankov, informiranja in objavljanja ter vsi drugi izdatki tehnične in upravne pomoči, ki jih lahko ima Komisija pri upravljanju programa GMES.

⁽¹⁾ UL L 357, 31.12.2002, str. 1.

Člen 16**Odbor GMES**

1. Komisiji pomaga odbor (v nadaljnjem besedilu: odbor GMES).

2. Odbor GMES se lahko sestane v posebnih sestavah za obravnavanje konkretnih vprašanj, zlasti v zvezi z varnostjo (v nadaljnjem besedilu: varnostni odbor).

3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 5 in 7 Sklepa 1999/468/ES, ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.

Rok iz člena 5(6) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 4 in 7 Sklepa 1999/468/ES, ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.

Rok iz člena 4(3) Sklepa 1999/468/ES je dva meseca.

5. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člena 3 in 7 Sklepa 1999/468/ES, ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.

Člen 17**Forum uporabnikov**

1. Ustanovljen je forum uporabnikov kot namensko telo. Komisiji svetuje pri opredelitvi in potrjevanju uporabniških zahtev ter pri usklajevanju programa GMES z njegovimi uporabniki iz javnega sektorja.

2. Forumu uporabnikov predseduje Komisija. Sestavljajo ga uporabniki GMES iz javnega sektorja, ki jih imenujejo države članice.

3. Komisija za forum uporabnikov zagotovi sekretariat.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourg, 22. septembra 2010

Za Evropski parlament

Predsednik

J. BUZEK

4. Forum uporabnikov sprejme svoj poslovnik.

5. Odbor GMES je v celoti obveščen o nasvetih foruma uporabnikov glede izvajanja programa GMES.

Člen 18**Zaščita finančnih interesov Unije**

1. Komisija zagotovi, da se pri izvajanju ukrepov, ki jih financira ta uredba, zaščitijo finančni interesi Unije, in sicer z uporabo preventivnih ukrepov proti goljufijam, korupciji in kakršnim koli drugim nezakonitim dejavnostim, z izvajanjem učinkovitih pregledov in izterjavo neutemeljeno izplačanih zneskov, v primeru odkritja nepravilnosti pa z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kaznimi v skladu z Uredbo (ES, Euratom) št. 2988/95, Uredbo (Euratom, ES) št. 2185/96 in Uredbo (ES) št. 1073/1999.

2. Pri ukrepih Unije, ki se financirajo v skladu s to uredbo, se za nepravilnost v smislu člena 1(2) Uredbe (ES, Euratom) št. 2988/95 šteje vsaka kršitev določb prava Unije ali vsako neizpolnjevanje pogodbene obveznosti, ki je posledica dejanja ali opustitve gospodarskega subjekta, in ki je ali bi lahko z neupravičenimi izdatki škodljivo vplivala na splošni proračun Evropske unije.

3. Sporazumi, sklenjeni v skladu s to uredbo, vključno s sporazumi, sklenjenimi s sodelujočimi tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, določajo spremljanje in finančni nadzor, ki ju izvaja Komisija ali njen pooblaščen predstavnik, in revizije, ki jih izvaja Računsko sodišče, po potrebi revizije na kraju samem.

Člen 19**Začetek veljavnosti**

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Za Svet

Predsednik

O. CHASTEL

PRILOGA

CILJI ZAČETNIH OPERATIVNIH DEJAVNOSTI GMES (2011–2013)

Operativni ukrepi iz člena 3(1) prispevajo k naslednjim ciljem:

1. storitve za ukrepanje v kriznih razmerah, ki temeljijo na sedanjih dejavnostih v Evropi, nosilcem dejavnosti za ukrepanje v kriznih razmerah omogočijo dostopnost podatkov, zbranih z opazovanjem Zemlje, in pripadajočih izdelkov na mednarodni, evropski, nacionalni in regionalni ravni v zvezi z različnimi oblikami nesreč, vključno z vremensko pogojenimi nesrečami (vključno z neurji, požari in poplavami), geofizikalnimi nesrečami (vključno s potresi, cunami, vulkanskimi izbruhi in zemeljskimi plazovi), nesrečami, ki jih namerno ali nenamerno povzroči človek, in ostalimi humanitarnimi nesrečami. Ker lahko podnebne spremembe povečajo možnost kriznih razmer, bo vloga GMES bistvena pri ukrepih za prilagajanje podnebnim spremembam kot del dejavnosti za preprečevanje, pripravljenost, odzivnost in vzpostavitev normalnega stanja na področju kriznih razmer v Evropi;
2. storitve za spremljanje kopnega omogočijo dostopnost podatkov, zbranih z opazovanjem Zemlje, in pripadajočih izdelkov evropskim, nacionalnim, regionalnim in mednarodnim organom, pristojnim za globalno in lokalno okoljsko spremljanje biološke raznovrstnosti, tal, vode, gozdov in nacionalnih virov ter splošno izvajanje okoljskih politik, zbiranje geografskih informacij, kmetijstva, energije, urbanističnega načrtovanja, infrastrukture in prometa. Storitve za spremljanje kopnega obsegajo spremljanje spremenljivk podnebnih sprememb;
3. storitve za spremljanje morskega okolja omogočajo podatke o razmerah v fizičnih oceanskih in morskih ekosistemi na svetovnih oceanskih in evropskih regionalnih območjih. Področja uporabe morskih storitev GMES vključujejo pomorsko varnost, morsko okolje in obalne regije, morske vire kot tudi sezonske meteorološke napovedi in spremljanje podnebja;
4. ozračne okoljske storitve zagotovijo spremljanje kakovosti zraka na evropski ravni ter kemijske sestave ozračja na svetovni ravni. Zlasti zagotavljajo podatke za sisteme spremljanja kakovosti zraka na lokalni in nacionalni ravni, ter bi morale prispevati k spremljanju atmosferskih kemičnih podnebnih spremenljivk;
5. varnostne storitve zagotovijo uporabne informacije v podporo odgovoru na izzive, s katerimi se srečuje Evropa na področju varnosti, namreč kontrola meja, nadzor plovbe in podpora zunanjim ukrepom EU;
6. spremljanje podnebnih sprememb omogoči prilagajanje nanje in ublažitev njihovih posledic. Zlasti bi morale doprinesiti k pripravi ECV, podnebnih analiz in napovedi na takšni ravni, da bodo uporabne za prilagajanje in ublažitev, ter zagotavljanju ustreznih storitev;
7. ukrepi za podporo uporabe storitev obsegajo tehnične vmesnike, prilagojene uporabniškemu okolju, usposabljanje, komuniciranje in razvoj prodajnega sektorja;
8. dostop do podatkov omogoči zbiranje in razpoložljivost podatkov, zbranih z opazovanjem Zemlje na podlagi širokega kroga evropskih misij in ostale infrastrukture za opazovanje, za dosego ciljev GMES;
9. komponenta in situ omogoči usklajevanje zbiranja podatkov in situ in dostop do podatkov in situ za storitve GMES;
10. začetne operativne dejavnosti GMES omogočijo delovanje in razvoj vesoljske komponente GMES z uporabo vesoljske infrastrukture za opazovanje Zemlje ter opazovanje zemeljskih podsistemov (vključno s kopenskim površjem, ozračjem in oceani). Začetne operativne dejavnosti GMES gradijo na sedanji ali načrtovani nacionalni in evropski vesoljski infrastrukturi ter na vesoljski infrastrukturi, razviti s programom vesoljske komponente GMES.